EUROOPA ÜHENDUSTE KOMISJON

Brüssel 2.3.2006
KOM(2006) 82 lõplik

2006/23 (CNS)

Ettepanek

NÕUKOGU OTSUS

Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni korruptsioonivastase konventsiooni Euroopa Ühenduse nimel sõlmimise kohta

(komisjoni esitatud)

SELETUSKIRI

1. Ettepaneku taust

- **Ettepaneku põhjused ja eesmärgid**

ÜRO korruptsioonivastane konventsioon sõlmiti Euroopa Ühenduse nimel 15. septembril 2005 New Yorgis. Käesoleva ettepanekuga taotletakse konventsiooni sõlmimisele nõukogu heakskiitu.

- **Üldine taust**

1. TAUST

Oma 4. detsembri 2000. aasta resolutsioonis 55/61 tõdes Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni Peaassamblee, et vaja on tõhusat rahvusvahelist korruptsioonivastast õigusakti, mis oleks sõltumatu ÜRO rahvusvahelise organiseeritud kuritegevuse vastu võitlemise konventsioonist, ja otsustas luua *ad hoc* komisjoni sellise õigusakti väljatöötamiseks. Esimene ametlik *ad hoc* komisjoni istung leidis aset Viinis 21. jaanuarist 1. veebruarini 2002.

Komisjon esitas nõukogule soovituse nõukogu otsuseks, millega volitatakse komisjoni arutama kõiki korruptsioonivastase konventsiooni eelnõu osasid, mis kuuluvad ühenduse pädevusse. Vastuseks volitas nõukogu komisjoni läbi rääkima korruptsioonivastase konventsiooni eelnõu üle.

Komisjon osales aktiivselt Viinis toimunud ÜRO läbirääkimistel ning tegi tihedat koostööd ELi liikmesriikide ja ELi mittekuuluvate G8 riikidega. Konventsiooni läbirääkimised viidi lõpule 2003. aasta oktoobris. Konventsiooni teksti võttis ÜRO Peaassamblee vastu oma 58. istungjärgul oktoobris 2003 ja see avati allakirjutamiseks 9.–11. detsembril 2003 Mehhikos Méridas toimunud kõrgetasemelisel poliitilisel konverentsil.

Et konventsioon ei ole avatud allakirjutamiseks mitte ainult riikidele, vaid ka piirkondlikele majandusintegratsiooni organisatsioonidele (näiteks EÜ), lubas nõukogu Euroopa Ühenduse nimel konventsioonile alla kirjutada. Euroopa Ühenduse nimel kirjutati konventsioonile alla 15. septembril 2005 New Yorgis.

Piirkondlik majandusintegratsiooni organisatsioon ei saa konventsiooni ratifitseerida enne, kui vähemalt üks tema liikmetest on seda teinud. 25st ELi liikmesriigist on ÜRO peasekretariaati juba oma konventsiooni ratifitseerimiskirja hoiule andnud Ungari (19. aprillil 2005), Prantsusmaa (11. juulil 2005), Läti (4. jaanuaril 2006) ja Austria (11. jaanuaril 2006). Teistes liikmesriikides on ratifitseerimine veel pooleli.

2. KONVENTSIOONI LÄBIRÄÄKIMISTE TULEMUS

Konventsioon sisaldab korruptsioonialaseid sätteid, mis kuuluvad ühenduse pädevusse. Kõnealused sätted on kooskõlas ühenduse õigusega, mida kohaldatakse ühenduse avaliku halduse suhtes, ja asjaomase ühenduse *acquis*'iga. Komisjon on arvamusel, et nõukogu läbirääkimisjuhistes seatud eesmärgid on saavutatud.

a) Konventsioon sisaldab sätteid, kus sõnastatakse konventsiooni osaliste avaliku sektori korraldusega seotud kohustused (II peatükk), mida põhimõtteliselt saab rakendada Euroopa Ühenduse puhul juhul, kui EÜ on saanud konventsiooni osaliseks (artikli 67 lõige 2). Et konventsiooni artikli 2 punktis a määratletakse "ametnik" kui "isik, kes osalisriigis on seadusandlik, täidesaatev, haldus- või kohtuametnik …", hõlmaks kõnealune määratlus ka Euroopa Ühenduse ametnikke siis, kui ühendusest on saanud konventsiooni osaline.

Avaliku teenistuse puhul reguleerib küsimusi, mida käsitletakse konventsiooni II peatükis, ühenduse õigus. Lisaks sellele on Euroopa Ühendusel ainupädevus vastu võtta kohustusi oma avaliku halduse kohta.

b) Ühenduse *acquis*'s on sätestatud meetmed, millega tagatakse kaupade, kapitali ja teenuste vaba liikumine; need hõlmavad ka riigihangete alaseid õigusakte, mille eesmärk on tagada riigihankelepingute ja teenuste turgude läbipaistvus ja kõikidele kandidaatidele võrdne juurdepääs sellistele lepingutele ja turgudele ning samal ajal

- **Ettepaneku valdkonnas olemasolevad sätted**

ÜRO rahvusvahelise organiseeritud kuritegevuse vastu võitlemise konventsioon sisaldab mitmeid artikleid, mis käsitlevad korruptsiooni, kuid nendes artiklites keskendutakse kitsamale valdkonnale kui korruptsioonivastases konventsioonis ja piirdutakse organiseeritud kuritegevusega. Ühenduse nimel sõlmiti rahvusvahelise organiseeritud kuritegevuse vastu võitlemise konventsioon 21. mail 2004 pärast asjaomase nõukogu otsuse vastuvõtmine justiits- ja siseküsimuste nõukogus 29. aprillil 2004 (8763/04, kuupäevaga 27. aprill 2004).

- **Kooskõla Euroopa Liidu poliitika ja eesmärkidega**

Ei kohaldata.

2) Konsulteerimine huvitatud isikutega ja mõju hindamine

- **Konsulteerimine huvitatud isikutega**

Konsulteerimine huvitatud isikutega ei ole Euroopa Ühenduse nimel sõlmitavat rahvusvahelist lepingut käsitleva nõukogu otsuse ettepaneku puhul asjakohane.

- **Ekspertarvamuste kogumine ja kasutamine**

Väliseksperti korraldamine ei olnud vajalik.

- **Mõju hindamine**

Mõju hindamist ei toimunud.

Korruptsioonivastase konventsiooni sõlmimise ettepanek järgneb sellele eelnenud nõukogu otsusele heaks kiita selle allakirjutamine ja konventsioonile allakirjuatmisele 15. septembril 2005.

3) Ettepaneku õiguslik külg

- **Kavandatava meetme kokkuvõte**

Ettepanekus kutsutakse nõukogu üles sõlmima EÜ nimel 15. septembril 2005 allakirjutatud ÜRO korruptsioonivastane konventsioon.

- **Õiguslik alus**

Ettepaneku õiguslik alus põhineb järgmistel Euroopa Ühenduse asutamislepingu artiklitel: artikli 47 lõige 2, artikli 57 lõige 2, artikkel 95, artikli 107 lõige 5, artikkel 179, artikkel 181a, artikli 190 lõige 5, artikli 195 lõige 4, artikkel 199, artikli 207 lõige 3, artikli 218 lõige 2, artikli 223 viimane lõik, artikli 224 eelviimane lõik, artikli 225a eelviimane lõik, artikli 245 lõige 2, artikli 248 lõike 4 viimane lõik, artikli 255 lõige 2, artikli 255 lõige 3, artikli 260 lõige 2, artikli 264 teine lõik, artikli 266 viimane lõik, artiklid 279, 280, 283, koostoimes artikli 300 lõike 2 esimese punktiga ja artikli 300 lõike 3 esimese punktiga.

- **Lähimuspõhimõte**

Ettepanek kuulub ühenduse ainupädevusse. Seetõttu lähimuspõhimõtet ei rakendata.

- **Proportsionaalsuse põhimõte**

Ettepanek on proportsionaalsuse põhimõttega kooskõlas järgmis(t)el põhjus(te)l.

ÜRO korruptsioonivastase konventsiooni sõlmimine võimaldab EÜ-l saada kõnealuse rahvusvahelise lepingu osaliseks.

Kui korruptsioonivastasest konventsioonist tulenevate kohustustega kaasneb ühendusele rahaline ja halduskoorem, tuleb arvesse võtta olemasolevaid ulatuslikke ennetavaid ja täitemeetmeid, püüdes parandada nende tõhusust.

- **Õigusakti valik**

Kavandatud õigusaktid: muu.

Muud õigusaktid ei oleks asjakohased järgmis(t)el põhjus(t)el.

Käesoleval juhul ei ole muud võimalust, sest nõukogu otsus on ainuke sobilik õigusakti vorm ÜRO konventsiooni sõlmimiseks.

4) Mõju eelarvele

Institutsioonidel on juba olemas ulatuslik korruptsioonivastaste meetmete võrgustik. Vaatamata sellele on võimalik, et konventsiooni nõudmiste täitmine võib EÜ institutsioonidele kaasa tuua minimaalseid täiendavaid kulutusi haldusele jms.

2006/23 (CNS)

Ettepanek

NÕUKOGU OTSUS

Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni korruptsioonivastase konventsiooni Euroopa Ühenduse nimel sõlmimise kohta

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Ühenduse asutamislepingut, eriti selle artikli 47 lõiget 2, artikli 57 lõiget 2, artiklit 95, artikli 107 lõiget 5, artiklit 179, artiklit 181a, artikli 190 lõiget 5, artikli 195 lõiget 4, artiklit 199, artikli 207 lõiget 3, artikli 218 lõiget 2, artikli 223 viimast lõiku, artikli 224 eelviimast lõiku, artikli 225a eelviimast lõiku, artikli 245 lõiget 2, artikli 248 lõike 4 viimast lõiku, artikli 255 lõiget 2, artikli 255 lõiget 3, artikli 260 teist lõiku, artikli 264 teist lõiku, artikli 266 viimast lõiku, artikleid 279, 280, 283, koostoimes artikli 300 lõike 2 esimese punktiga ja artikli 300 lõike 3 esimese punktiga,

võttes arvesse komisjoni ettepanekut,[1]

võttes arvesse Euroopa Parlamendi arvamust[2]

ning arvestades järgmist:

(1) Komisjon on nõukogu nõusolekul ja ühenduse nimel pidanud läbirääkimisi konventsiooni ühenduse pädevusse kuuluvate osade üle.

(2) Nõukogu on andnud komisjonile loa pidada läbirääkimisi ühenduse liitumise üle kõnealuse konventsiooniga.

(3) Läbirääkimised viidi edukalt lõpule ja selle tulemusel koostatud dokumendile kirjutati ühenduse nimel alla 15. septembril 2005 tingimusel, et see sõlmitakse vastavalt 10. mail 2005. aastal vastuvõetud nõukogu otsusele hilisemal kuupäeval.

(4) Mõned liikmesriigid on juba konventsiooni osalised, teistes liikmesriikides on ratifitseerimine alles käimas.

(5) Täidetud on tingimused, mis lubavad ühendusel anda hoiule konventsiooni artikli 67 lõikes 3 sätestatud heakskiitmiskirja.

(6) Konventsioon tuleks heaks kiita, et ühendus saaks selles oma pädevuse piirides osaleda.

(7) Ühendus annab heakskiitmiskirja hoiuleandmisega samaaegselt hoiule ka deklaratsiooni Euroopa Ühenduse pädevuse kohta konventsiooniga reguleeritud küsimustes selle

---

[1] ELT C […], […], lk […].

[2] ELT C […], […], lk […].

artikli 67 lõike 3 alusel.

(8) Ühendus annab heakskiitmiskirja hoiuleandmisega samaaegselt hoiule ka vaidluste lahendamist käsitleva deklaratsiooni vastavalt konventsiooni artikli 66 lõikele 2,

ON TEINUD JÄRGMISE OTSUSE:

Artikkel 1

Käesolevaga kiidetakse ühenduse nimel heaks Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni korruptsioonivastane konventsioon.

Konventsiooni tekst on esitatud I lisas.

Artikkel 2

Nõukogu eesistujal on õigus määrata isik(ud), kes on volitatud hoiule andma ühenduse suhtes siduva ametliku heakskiitmiskirja. Ametlik heakskiitmiskiri sisaldab II lisas esitatud, konventsiooni artikli 67 lõike 3 kohast pädevusdeklaratsiooni. Heakskiitmiskiri sisaldab ka III lisas esitatud deklaratsiooni.

Brüssel, […]

Nõukogu nimel
eesistuja

I LISA

[konventsiooni tekst]

II LISA
DEKLARATSIOON EUROOPA ÜHENDUSE PÄDEVUSE KOHTA KÜSIMUSTES, MIDA REGULEERITAKSE ÜHINENUD RAHVASTE ORGANISATSIOONI KORRUPTSIOONIVASTASES KONVENTSIOONIS

ÜRO korruptsioonivastase konventsiooni artikli 67 lõikes 3 on sätestatud, et piirkondliku majandusintegratsiooni organisatsiooni ratifitseerimis-, vastuvõtmis- või heakskiitmiskiri sisaldab organisatsiooni pädevuse ulatust käsitlevat deklaratsiooni.

(1) Ühendus märgib, et konventsiooni kohaldamisel rakendatakse määratlust "konventsiooni osaline" piirkondlike majandusintegratsiooni organisatsioonide suhtes nende pädevuse ulatuses. Niivõrd, kuivõrd konventsiooni sätted mõjutavad ühenduse õigust, on Euroopa Ühendusel ainupädevus vastu võtta oma avaliku haldusega seotud kohustusi. Seoses sellega teatab ühendus, et vastavalt Euroopa Ühenduse asutamislepingule on ühendusel voli tegeleda järgmiste küsimustega:

- ennetava korruptsioonivastase poliitika ja ennetavate tegevuste väljatöötamine, rakendamine ja jätkamine;

- ennetava korruptsioonivastase asutuse või asutuste loomine ja üldsusele selliste vahendite pakkumine, mille abil teatada kõnealustele asutustele võimalikest korruptsioonijuhtumitest;

- mittevalitud ametnike värbamise reguleerimine, teenistustingimused, tasustamine, koolitus jms vastavalt personalieeskirjadele ja kõnealuste eeskirjade täitemeetmetele;

- läbipaistvuse edendamine ja huvide konflikti vältimine ametnike ülesannete täitmise süsteemide väljatöötamisel;

- tegevusjuhendite väljatöötamine ja rakendamine;

- riigihangete ja riiklike vahendite haldamise sobilike standardite tagamine;

- ühenduse struktuuri toimimise ja otsuste tegemise protsessi läbipaistvuse edendamine;

- Euroopa ühenduste kohtuasutuste terviklikkuse tugevdamise meetmete väljatöötamine, rakendamine ja säilitamine ning korruptsiooni vältimine, arvestades samal ajal nende asutuste sõltumatust.

(2) Ühendus viitab ka oma pädevusele järk-järgult rajada sisepiirideta siseturg, kus vastavalt Euroopa Ühenduse asutamislepingule tagatakse kaupade, kapitali ja teenuste vaba liikumine. Sellel eesmärgil on ühendus vastu võtnud meetmeid, et:

– tagada riigihankelepingute ja teenuste turgude läbipaistvus ja kõikidele kandidaatidele võrdne juurdepääs sellistele lepingutele ja turgudele; see aitaks kaasa korruptsiooni vastu võitlemisele,

– tagada sobilikud raamatupidamis- ja auditeerimisstandardid,

– võidelda rahapesuga, mis ei sisalda praegu meetmeid, mis käsitleksid kohtuasutuste

ja õiguskaitseorganite koostööd.

Juhul kui ühendus on vastu võtnud meetmed, võib ainult ühendus võtta kolmandate riikide või pädevate rahvusvaheliste organisatsioonidega välismeetmeid, mis mõjutaksid kõnealuseid meetmeid või muudaks nende reguleerimisala.

(3) Ühenduse arengukoostööd ja ka koostööd kolmandate riikidega käsitlev poliitika täiendab liikmesriikide poliitikat ja sisaldab korruptsioonivastase võitluse alaseid sätteid.

(4) Ühenduse pädevuse ulatus ja rakendamine muutub oma iseloomu tõttu pidevalt ja vajaduse korral ühendus täiendab või muudab käesolevat deklaratsiooni artikli 67 lõike 3 kohaselt.

(5) Ühinenud Rahvaste korruptsioonivastast konventsiooni kohaldatakse seoses Euroopa Ühenduse pädevusega nende territooriumide suhtes, kus kohaldatakse Euroopa Ühenduse asutamislepingut, ja tingimustel, mis on sätestatud asutamislepingus, eriti selle artiklis 299.

Vastavalt artiklile 299 ei ole käesolev deklaratsioon kohaldatav nende liikmesriikide territooriumide suhtes, kus nimetatud asutamislepingut ei kohaldata, samuti ei piira see meetmeid ega seisukohti, mida asjaomased liikmesriigid võivad konventsiooni alusel võtta kõnealuste territooriumide nimel ja huvides.

III LISA
DEKLARATSIOON

Arvestades artikli 66 lõiget 2, märgib ühendus, et vastavalt Rahvusvahelise Kohtu põhikirja artikli 34 lõikele 1 võib Rahvusvaheline Kohus arutada ainult riikidevahelisi vaidlusi. Seetõttu, vastavalt konventsiooni artikli 66 lõikele 2, on ühendust hõlmavate vaidluste korral ainuke vaidluste lahendamise viis vahekohus.